

מתנות מבודההא בטיבט

כתב וצילם: יהודה שמח צלם אתנוגרפי

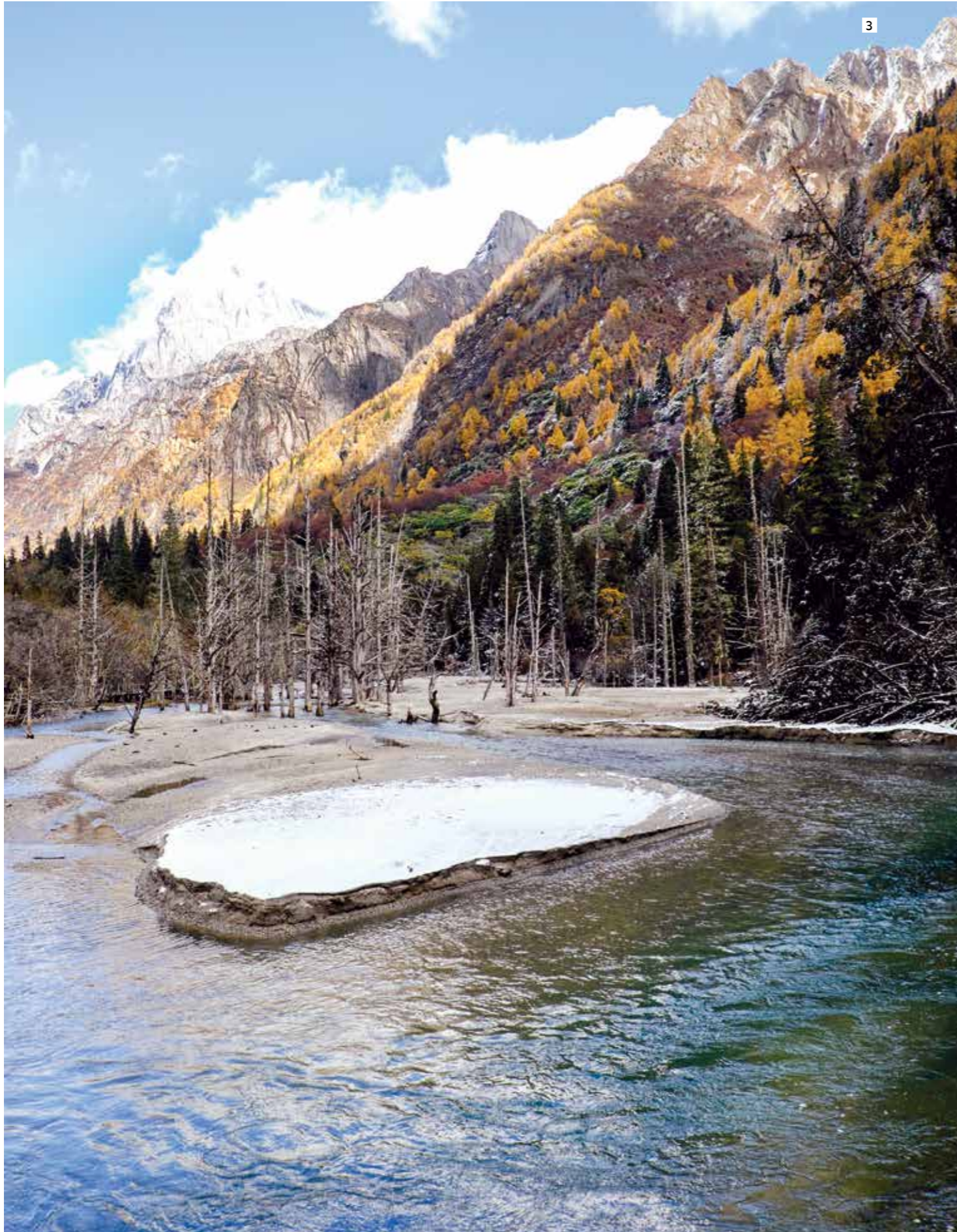
גבולות טיבט עם סין מהווים את השוליים המזרחיים של הרמה הטיבטית. האזור הזה משמש כאזור תפר בין אוכלוסיות שונות המיישבות אותו: בני החאן הסינים, הטיבטים הבודהיסטים, ואנשי מיעוט החוויי (Hui), קבוצה מוסלמית שמקורה ברמה המונגולית. בשנת 1959 השתלטה סין סופית על כל טיבט, ונטלה ממנה את מעט החירות הדתית והפוליטית שנותרה בידה. השלטון הסיני מעביר אוכלוסייה סינית לאזורים הטיבטיים, בניסיון לדלל את האוכלוסייה הטיבטית שהיוותה רוב במקום ולמחוק את המסורת והדת בטיבט. למרות זאת, הדת הבודהיסטית בטיבט חיה, נושמת ומחלחלת לכל שכבות האוכלוסייה הטיבטית.

יהודה שמח הוא חבר בעמותת הצלמים של ראשון לציון

למרות שליטתה של סין על טיבט וניסיונותיה ליטול ממנה את חירותה הדתית, ניתן לומר שכל הטיבטים על טפם וזקניהם מקיימים את מצוות העלייה לרגל.

1. הנזירים והנזירות, כשאנים עוסקים במלאכת הקודש, דואגים לעבודות המנזר, לתחזוקה, לשיפוץ, לעבודות הניקיון ולטיפוח הסביבה.
2. עולי הרגל המגיעים למקדש מקיפים אותו 108 פעמים, כמספר כתבי הקודש אשר תורגמו מסנסקריט לטיבטית. לעתים מדובר בהליכה ארוכה ומייגעת בתנאי מזג אוויר קשים במיוחד.
3. שמורות הטבע שבטיבט מטופחות ושומרות היטב. כולן הותאמו לביקור המסיבי של המוני התיירים הסינים, מבלי שהשמורה תיפגע מכך. בתמונה: שמורת הר ארבע העלמות.

בפישוק רגליים מעל פתח המחראה. המים היו פושרים, אבל ניתן לציין כי לא שכחו להתקין בתקרה הנמוכה מנורות חימום המשמשות בדרך כלל לצליית עופות. לפחות לא היה לי קר...

בבוקר התעוררתי בבהלה לקול דפיקות חזקות בדלת. בפתח עמד הנהג שהביא אותי אמש, "טאגונג, טאגונג" הוא קרא וסימן עם ידו שהוא נוסע. "אז מה אתה רוצה ממני?" שאלתי בעברית ללא היסוס, "רק אמש הגעתי לכאן ואתה כבר רוצה שאסע אתך לטאגונג?" סימנתי לו בידי תודה, אבל שייסע בלעדיי.

יצאתי מהבית כדי לראות מה פשר הדפיקות והרעשים שהגיעו מהרחוב. גיליתי שצמוד לבית יש בית מלאכה המייצר מכושים, מעדרים וכל מיני כלי עבודה ממתכת מחושלת. המכש שדפק בקצב קבוע היווה מנגינת רקע ליאקים שפסעו ברחוב הצר, במקביל לאישה שהובילה מים באסל ודליים, ולאימא שנשאה על גבה, בתוך מנשא חם וצבעוני, את תינוקה החבוש בכובע מקושט בפונפונים. הכול התנהל בנועם, בשלווה ובהרמוניה מופלאה.

הבחנתי בעדר יאקים שהתכנס לתוך הסמטה, ומאחוריהם רועה שהאיצה וכיוונה אותם להיכנס לשער המותקן בחומה של בית סמוך לבית שבו השתכנתי. טיפסתי על גרם המדרגות של אחד הבתים שבסמטה ותפסתי זווית טובה לצילום העדר השועט. לאחר כמה

כדי להתמקד ולהכיר יותר את העם הטיבטי, ביקרתי בארבע עיירות טיבטיות אותנטיות: סינדוציאו (Xinduqiao), טאגונג (Tagong), באמיי (Bamei), ודאנבה (Danba), הקרובות זו לזו גאוגרפית. הנסיעה באוטובוס הסיני מיא'אן (Ya'an) עד קאנדינג (Kangding) ארכה כשמונה שעות. אחר נסעתי עוד שעותיים במונית מקרטעת על כביש מתפתל, חלק מהשלג שלא פסק לרדת, עם נהג טיבטי חביב אשר מלמל ללא הרף מנטרות עת חצינו את מעבר ההרים ג'ה דואו שאן (Zheduoshan) בגובה 4,290 מ'. לבסוף, בשעת ערב מאוחרת, הגעתי לסינדוציאו.

כך החל המסע שלי בטיבט. ללא תכנון מוקדם וללא לו"ז מוגדר, למעט תאריך הטיסה חזרה לארץ.

סימנתי לנהג – בשפת הידיים כמובן – שאני מחפש מקום לינה. הנהג הוריד אותי בבית של משפחה מקומית, ובעבור 30 יואן קיבלתי מיטה עם סדין מחומם. בעד עשרה יואן נוספים קיבלתי ארוחת ערב שכללה בצק אפוי וחלב יאקים עם תה. הוצאתי מהמזוודה שלי טונה, שקיות מרק, שקדים וצימוקים, והזמנתי את כל המשפחה, ששמחה להתכבד ממטעמי ארץ הקודש.

כשנכנסתי להתקלח, גיליתי חדרון זעיר עם מחראה אותנטית ומעליה צינור עם זרזיף מים, שאמור היה להיות המקלחת שלי. נאלצתי לעמוד

2

1

1. הגברים הטיבטים בבאמיי הם גברים קשוחים אך גם חביבים. גם בחיי היומיום הם מתקשטים במיטב תכשיטיהם, בעגילים מסוגנים ובכובעים, ומטפחים את שיערם השחור והארוך.

2. במנזר הנשים חה פינג שמשמעותו הרמוניה ושלוש, נשמע קולן השמימי של הנזירות בזמן תפילת הבוקר שלהן. בין התפילות הן אכלו את מנת המזון היומית שלהן בראש מורכן זו כלפי זו, ברוב צניעות ובדממה מוחלטת.

צילומים הרגשתי לפתע בטפחות על כתפי. מאחוריי עמד איש עם צמה ארוכה ומוקפדת, לראשו כובע בוקרים עשוי לבד בהיר, ועל אוזנו היה תלוי עגיל כבד ומסוגנן. הוא הזמין אותי להיכנס לבית. עברתי בצעד מהוסס את השער לתוך חצר, ודרך דלת מקושטת וצבעונית נכנסתי לתוך חלל אפל. לאחר שעייני התרגלו לאור הקלוש עלץ לבי משמחה מהמראה שנגלה לעיניי. בחדר מרווח ומאובזר במערכת רמקולים וטלוויזיה ענקית, ישבה משפחה ועסקה בהכנות לטקס דתי. אישה אחת הבריקה כלי נחושת שהכילו שמן להדלקת נרות, בחור אחר לש על מגש דמויות מחמר בגבהים שונים, אישה אחרת קיפלה צעיפי משי וארזה בניילונים, ועל המיטה ישבה אישה מבוגרת מאוד וסובבה גלגל תפילה ענק. הזמנתי לשבת על המיטה והגישו לי קערית עם חלב יאקים מעורב בתה. לא הופתעתי מטעמו החמוץ של המשקה ושתיתי מתוך כבוד למארחים. בתחילה הייתי המום מהמראות ומעצם ההזמנה שקיבלתי להיכנס לתוך החיים הפרטיים שלהם, אך מיד התאוששתי ולאחר קידות וברכות "טאשי-דיליי" (מעבר לשלוש) הדדיות, הרמתי את המצלמה לחוש את הדופק. הרגשתי שהם לא מתנגדים וצילמתי צילום אחד. לא היו תגובות ולכן הרגשתי חופשי להמשיך ולצלם. הדבר הראשון שלא רציתי להחמיץ היה האישה המבוגרת. התמקדתי בה וצילמתי, וכשהיא לי כבר את הצילום המנצח, הרשתי לעצמי להפסיק לצלם, נתתי את המצלמה לאיש שהזמין אותי לביתו והראיתי לו איך לצלם. המהלך הזה שבר את הקרח וכל בני הבית הצטרפו לראות את הצילומים שלו. לאחר כל תמונה כולם צהלו ודיברו בהתלהבות, ואני עודדתי אותו ושיבחתי

שאוכל להיכנס לתוך המקדש בזמן תפילת הנזירות נמוכים, ובטח שלא ירשו לי לצלם. משקרבתי אל הפתח בקע משם קולן הנפלא של הנזירות שנשאו באותה עת את תפילתן. שאלתי אם אני רשאי להיכנס ולהפתעתי נעניתי בחיוב. חלצתי את נעליי ונבלעתי בתוך אולם גדול וגבוה מאוד, שבו ישבו כמה מאות נזירות בשורות, זו מול זו, כשביניהן מפריד דרגש נמוך ועליו ספרי קודש ומיני חפצים. כולן מגולחות ראש ועטויות בגלימות אדומות. על אחד הקירות התנוססו פסלים מוזהבים גדולים מאוד של בודהה. הנזירות בקולן המופלא והנעים שרו מזמורים, ומדי פעם לקחו לידיהן תופים קטנים ונענעו אותם. מפינת האולם בקעו תרועות ממושכות שמקורן היה בשתי

בלבושם המסורתי, ומקושטים במיטב התכשיטים והאביזרים, כולל ילדים, נוער ומבוגרים המגיעים למקום, סובבים את הסטופה (שהיקפה כ- 200 מ'), 108 פעמים! (כמספר כתבי הקודש שתורגמו מסנסקריט לטיבטית) תוך כדי הנעת גלגלי התפילה. התפעלתי מאוד מההתייחסות הרצינית של הדור הצעיר, ההולך בדרך המבוגרים ומקיים את העלייה לרגל ומשתף פעולה עם מנהגי המשפחה המורחבת.

במעלה הגבעה, מעל הסטופה, עמד לתפארת המקדש שהיה מטרת בואי למקום, ובו מצאתי את הנזירות. לקחתי בחשבון שהסיכויים

את רמת הצילום שלו. לא הבנתי מהו הטקס שהם מכינים והיכן הוא מתקיים. את התשובה קיבלתי למחרת היום, כשנסעתי במונית שירות לעיירה טאגונג במרחק של כ-40 ק"מ.

המונית לקחה אותי לכפר גארימה (Gerima), למנזר חה פינג (Heping) שמשמעותו "הרמוניה ושלוש", שהתגוררו בו נזירות. הסטופה הענקית הייתה בנויה מאלפי משטחי אבן צפחה שעליהם חרותות מנטרות. את הפלטות האלה קונים עולי הרגל שמגיעים למקום, ומקדישים אותן לבניית הסטופה שהולכת וגובהת ללא הפסק. מתחת לסטופה מותקנים גלגלי תפילה ענקיים. עולי הרגל

1. קרנות ענקיות באורך של כשבעה מ', שבהן נשפו שתי נזירות במאמץ גדול. בקטע מסוים של התפילה השליכו הנזירות כלפי מעלה גרגירי אורז, והרצפה כוסתה ברובד לבן ומבריק באור הרך שחדר אל האולם.

שוב עלתה בלבי השאלה, האם מותר לצלם. לא רציתי לפגוע בקדושת המקום, וניסיתי לחוש את תגובת הנזירות לצילום. לשמחתי הן לא התנגדו ויכולתי לצלם את האירוע הנפלא הזה. התפילה נפסקה, ואז הגישה לנזירות הארוחה היומית שלהן. הן הרכינו את ראשן ואכלו בדממה מוחלטת את מנת האורז, את הטסאמפה (קמח העשוי משעורה מעורב בחמאת יאק) אשר הן לשו ועיבדו בידיהן לצורת כדור, ושתו את חלב היאקים עם התה שנמזג לתוך קעריות על ידי הנזירות התורניות. בתום הזמן המוקצב לארוחה פצחו כולן במזמור שמח וקצבי, שנשמע כמו ברכת מזון. כשהבחנתי שהטקס מסתיים אצתי החוצה לנעול את נעליי כדי לא להפסיד את יציאתן מהמקדש. התמקמתי בעמדת צילום טובה, ותוך דקות התרחש מחזה מדהים: זרם של נזירות לבושות בגלימות אדומות ולראשן כובעים מחודדים בצבע זהב, נע מכיוון המקדש אל סמטה שהובילה למגרש המתוחם בקירות כשדגלי תפילה מתנופפים מעל.

טקס "הבודהה החי"

ברגע זה התחברו לי ההתרחשויות. הבנתי שבבית שאליו הוזמנתי בסידנזצ'או התארגנו ועשו הכנות לקראת הטקס הזה כאן, בגארימה. הנזירות התמקמו על הקרקע בשורות מול דוכן עץ מקושט וצבעוני, שהיה מוגבה מעל הקרקע וגרם מדרגות הוביל אליו. בתוך מבנה העץ

2. נשמת הבודהה מתגלגלת לתוך גופים שונים של אנשים, עד בוא הגאולה המושלמת. בכל אזור בוחרים האסטרוולוגים את "הבודהה החי", והוא משמש כמקשר עם העם.

3. בתוך דוכן עץ מקושט וצבעוני יושב "הבודהה החי" ומברך את המאמינים בברכות להצלחה, לרפואה שלמה ולזוגיות. הם מקבלים ממנו צעיף משי עם קשר מיוחד ועונדים אותו לצווארם.

4. תפילת הנזירות מלווה בהלמות תופים גדולים ותופים קטנטנים. מעל לכל הקולות בלטה תרועת השופרות, שאורכם כשבעה מ'. נזירות בעלות לחיים ורודות נשפו לתוכם במאמץ להפיק את התרועות אשר השלימו את המקהלה.

ישב "הבודהה החי" – נשמת הבודהה שמתגלגלת בגופים שונים של אנשים, עד בוא הגאולה המושלמת. בכל אזור בוחרים האסטרוולוגים בודהה זה, והוא משמש בתפקיד הקדוש עד למינוי "בודהה חי" אחר. הנבחר דרש דרשה ארוכה מאוד ובאתנחתות שבין דרשה לדרשה ניגשו עולי הרגל אל הדוכן, הגישו מנחות וקיבלו ברכות להצלחה, רפואה שלמה, פריון והצלחה בעסקים, וגם צעיף עם קשר מיוחד שנקשר לצווארם. בינתיים התאסף קהל רב במגרש. כל משפחה התמקמה על הקרקע, כשבידי בני המשפחה גלגלי תפילה בסגנונות שונים, קטנים וגדולים, מוזהבים וצבעוניים. הם מלמלו כל העת מנטרות תוך האזנה לדרשת "הבודהה החי".

2

1

נהר הקהל הרב מבעד לשערי המתחם בשקט ובסדר מופתי. לא הבחנתי בדחיפות כל שהן או בכעס של מי מהם. הם התפזרו, איש איש לדרך בפנים זורחות ושמחות.

הייתה שעת אחר הצהריים מאוחרת, ולא נמצאה אף מונית בסביבה להחזירני לטאגונג. הרמתי את ידי לרכב שיצא מהמתחם נהוג בידי נזיר. הוא עצר, ובתשובה לשאלתי אם הוא נוסע לטאגונג נעניתי בחיוב. כך הסתיים עוד יום של מתנה בטייבט.

הלוויה אחת וחתונה אחת

יצאתי להר ארבע העלמות, שהוא שמורת טבע מקסימה. הדרך היא כידוע חלק בלתי נפרד מהיעד, במיוחד כשלעולם אנחנו לא יודעים מה היא צופנת לנו. בדרכי אל השמורה הבחנתי בהתגודדות של אנשים באחד הכפרים, וביקשתי מנהג המונית שיוריד אותי כדי שאוכל לראות במה מדובר.

ראיתי כמה בני חאן חובשי כיפות לבנות, כורעים על ברכיהם לרוחב הכביש. אחד מהם נשא בידיו תמונה של איש מבוגר. כשהתקרבת שמעתי קולות בכי. מאחוריהם ניצבה במה קטנה ונמוכה, שאנשים רבים, כולם חובשי כיפות לבנות, עמדו סביבה. תוך זמן קצר הורידו כמה גברים ארון קבורה שחור במורד מדרגות הבית, והניחוהו על הבמה. מתחת לארון התקינו מוטות ארוכים לנשיאת הארון. סביבו נוצר מעגל אנושי של גברים. חיפשתי עמדת צילום טובה, הרכבתי עדשה רחבה על מצלמתי והתמקמתי בתוך המעגל. מיד הופיע אדם, מסטר פנג שווי (השמאן של בני החאן הסינים), ובידו תרנגול אדום כרבולת, והחל לנוע במעגל הפנימי מסביב לארון השחור. מדי פעם

רציתי מאוד לראות אותו מקרוב ולצלמו, אך בינו ובין הקהל היה שטח ריק של כ-20 מ'. חציתי בהיסוס רב את המתחם, בחשש שאני עושה משהו אסור. לשמחתי איש לא העיר לי, והגעתי אל הבודהא. כשהוא הבחין בי הוא קרק, חיך אליי וקרא לי לגשת אליו. הוא קשר לצווארי צעיף משי בצבע זהב, מקושט בסמלים טיבטיים שונים. כמחווה, תרמתי כמה עשרות יואנים לערמת השטרות שהייתה מונחת לרגלי, קדתי לו בכבוד ושאלתי אם אפשר לצלם. הקדוש התפנה למעני מעיסוקי, עשה פוזה, והעניק לי חיך מאוזן לאוזן. חזרתי למקומי בתוך הקהל מאושר ונרגש מהמפגש הבלתי צפוי והמפתי.

המנטרות בליווי צילוי תופים ומצלתיים שהתנגנו בעצמה מבעד הרמקולים שמסביב הקימו את ההמון ואת הנזירות והנזירים שהתקבצו במקום, והם החלו בסדרה של הנפות ידיים באוויר והשתטחויות מלוא הקומה על הקרקע עשרות פעמים – לאות הודיה. התרגשתי למראה הזקנים והנכים שהשתתפו בטקס, שלמרות מגבלותיהם השתטחו בקצב שהתאים ליכולותיהם. עם תום הטקס

1. אורחי הזוג העומד להינשא מביאים צעיפי משי וקושרים אותם על צווארם של בני הזוג, תוך הענקת ברכות להצלחתם. חתונה טיבטית מסורתית מתקיימת בחצר הבית, כשכל השכונה מתגייסת לעזור בהכנות החתן והכלה מלווים בשושבין ושושבינה, וכולם לבושים כמיטב המסורת בבגדיהם החגיגיים.

2. בני החאן בטייבט הם מוסלמים. בעת הלוויה של קרוב משפחה חבשו כולם כיפות לבנות והורידו את ארון המת אל הכביש הצר, ושם ערכו את טקס ההלוויה.

1. בנות העם הטיבטי אוהבות מאוד לרקוד, והן מנצלות כל הזדמנות ליצור מעגל ולרקוד כשהן לבושות בלבושן המסורתי הצבעוני. לנשים המבוגרות יש צמות ארוכות, והן קולעות אותן מעל למצחן. הצעירות לעומת זאת קונות צמות מלאכותיות קלועות עם תכשיטים ואבני חן, וחובשות אותן על ראשן.

2. עת הורד ארון הנפטר אל הכביש, הופיע אדם, מסטר פנג שווי (השמאן של בני החאן הסינים), ובידו תרנגול אדום כרבולת. השמאן נע מסביב לארון המנוח תוך חיכוך הכרבולת האדומה על הארון השחור. לבסוף כוסה הארון כשהתרנגול החי נותר מתחת למכסה, לקול מחאותיו החנוקות.

שלא היה להם מקום ליד השולחנות, ישבו בסבלנות על הקרקע בחצר, בין העצים, והמתינו שיתפנה מקום. עברה יותר משעה מאז שירדתי מהמונית, וחששתי מתגובת הנהג על העיכוב הרב. הלכתי להיפרד מהחתן החביב, אך הוא עמד על כך שאשאר והושיב אותי שוב אל השולחן. כל הסבריי שנהג המונית מחכה לי ועליי לעזוב, לא הועילו.

לבסוף לאחר השקת כוסית נוספת עם האורחים בשולחן סביב השולחן, נפרדתי מהם ועזבתי את המקום. נהג המונית חיכה

בחצר היו פזורים תחת סוכך שולחנות עגולים עמוסים מכל טוב כולל משקאות חריפים. על במה נמוכה עמדו חתן וכלה מקושטים ולבושים בתלבושות מיוחדות. החתן חבש כובע פרווה גדול ונפוח. לפניו עמדו שני ילדים – שושבין ושושבינה, אף הם לבושים ומאופרים כיאה למעמד החגיגי. לפני הבמה עמד תור ארוך של גברים ונשים אשר החזיקו בידיהם צעיפים ממשי צבעוני. הם ניגשו, איש איש בתורו אל בני הזוג המאושרים, וברכו אותם תוך הנחת הצעיפים על צוואריהם.

הרגשתי מאוד חופשי בתוך הקהל הרב וצילמתי את המעמד. משהבחין בי החתן פנה וירד מהבמה שעליה ניצב, ניגש אליי, לחץ בחום את ידי וביקש שיושיבו אותי על יד שולחן ויגישו לי אוכל ושתייה. לאחר מכן הוא ביקש להשיק אתי כוסית משקה שנקרא ביי דזיו (Bai Jiu), שמשמעו "ייין לבן", ובו 52 אחוז אלכוהול. הוא עמד על כך שנשיק עוד כוסית, כי המנהג מחייב – אחת לחתן ואחת לכלה. באחת מפינות החצר ישב אדם ליד שולחן וקיבל את שטרות הכסף שהביאו האורחים כמתנה לזוג המאושר. הוא הכריז על המתנה, ואדם אחר רשם במחברת את הסכום ואת שם האורח. בפינה אחרת עסקו נשים רבות בהכנת המאכלים, בהדחת כלים, ובהכנת מנות נוספות לאורחים שישבו סביב השולחנות. אורחים

עצרו ונשא תפילות, ובתוך כך חיכך את כרבולת התרנגול בדופנות הארון לקול מחאותיו של התרנגול. ברקע נשמעו קולות נפץ, ניצוצות אש התפזרו לכל כיוון ולפידים בוערים העלו עשן שחור וסמך. כאשר סיים המסטר את תפילתו, סימן לכמה גברים שנשאו בידיהם מכסה גדול התואם לארון, כולו מכוסה פרחים עשויים נייר. הללו כיסו את הארון, נשאו אותו על כתפיהם בעזרת מוטות העץ והחלו לרוץ בריצת אמוק לאורך הכביש. כל הקהל רץ אחרי הארון, חלקם נשאו בידיהם לפידי אש, וחלקם נשאו מניפות ענקיות מכוסות בפרחי נייר צבעוניים. כשתהלוכת ההלוויה הלכה והתרחקה שיתי למונית והמשכתי בדרכי.

חווית הטבע הטהור בהר ארבע העלמות הייתה נפלאה. השלג שירד בלילה קודם והשמש שזרחה מבעד לשכבת העננים הדקה, היוו רקע מקסים לצילומים ולריגוש שחוויתי.

כמטייל ללא מדריך הייתי צריך להיות דרוך כל הזמן למתרחש סביבי ולנסות לזהות אירועים, נופים מיוחדים ואטרקציות. פעם נוספת הערנות השתלמה לי. במרחק רב מהכביש הבחנתי במכוניות רבות החונות ליד אחד הבתים בכפר. ביקשתי מנהג המונית להתקרב למקום. משהגעתי ראיתי קהל רב לבוש במיטב הבגדים הטיבטיים המסורתיים נוהר לתוך חצר בית. קולות נפץ קידמו את פני האורחים.

3. בפסטיבל שנערך באחד הכפרים, הנשים יצרו מעגל ריקודים, ואילו הגברים עטויים במיטב בגדיהם המסורתיים התקבצו ויצרו מעגל שתיית אלכוהול.

במעגל סביב למגרש. על היציעים מסביב ישבו תושבי הכפרים מהסביבה וצפו בהנאה ברוקדים.

בסמוך למגרש, על רקע ההרים המתנשאים בצבעיהם המרהיבים, ישבה במעגל על הקרקע חבורה של גברים לבושים בבגדי חג וחבושים כובעי לבד. במרכז המעגל היה מצבור פחיות בירה, שהלך והתמעט בקצב. הם הושיטו לי כמה פחיות בירה והזמינו אותי להצטרף אליהם. נעניתי בשמחה, התיישבתי ביניהם, קראתי בקול "גאנבאיי" (לחיים), ולגמתי מהבירה לקול המצהלות.

קבלת הפנים החמה והכנסת האורחים הלבבית שזכיתי לה כאן ובכל מקום אחר שביקרתי בו בטיבט עשו לי את הטיוול. הטיבטים ידועים בהומניות שלהם. הדת שלהם מטיפה לאי אלימות ולאהבת האדם, והתרבות והדת שזורות אצלם זו בזו. האנשים שפגשתי היו חביבים, ידידותיים, מכניסי אורחים, חיוביים בכל מובן, ושמחו לעזור בכל דבר שיכלו. בשום מקום לא הרגשתי מאוים, או מרומה. הרגשתי שלוה ורוגע בכל אשר פניתי. נשאתי אתי ציוד צילום בעל ערך רב, ולא עלה בי החשש הקל ביותר שמישהו עלול לפגוע בי. בכל אשר פניתי נחתו עליי מתנות לא מתוכננות, שכל מטייל היה שמח לפגוש בדרכו. הפגנתי בחזרה יחס של כבוד והערכה אל האנשים, לדתם, לאמונתם ולמנהגיהם. אני מאמין באמרה "כל אדם באמונתו יחיה", ובכל מסע שלי אני מנסה להתבונן ולהבין את תפיסת החיים של המקום ואת מנהגיו. חזרתי מלא הערצה ואהדה לעם הטיבטי הנפלא הזה. הגמול הנוסף שזכיתי לו הוא הצילומים שהנצחתי בעדשת מצלמתי. □

לי בסבלנות וקיבל אותי בחיוך כיאה לאיפוק הטיבטי הנודע. כשהגעתי למלון פיציתי אותו ביד נדיבה על העיכוב שגרמתי לו, והוא לא הפסיק להודות לי ולברך אותי על כך. כשביקשתי ממנו לאסוף אותי למחרת ולקחת אותי לתחנת האוטובוס, הוא נענה בחפץ לב ומאן לקחת תשלום עבור הנסיעה. לאורך כל המסע שלי בטיבט ההתייחסות אליי הייתה דומה; רוחב הלב, היושר, הצניעות, והכנסת האורחים היו כחוט שזר בין כל הטיבטים שנקרו בדרכי.

Nia Jia פסטיבל ריקודים בכפר ליד Jia giu

הבעיה העיקרית בטיול מעין זה היא השפה. אין ביניהם כמעט דוברי אנגלית, וגם לאחר שלמדתי כמה מילים בסינית, המבטא, הצליל והטונים שלי לא היו ברורים להם והם לא הבינו אותי. המסקנה הייתה לא לשבור את השיניים, אלא לדבר בעברית. הם דיברו בטיבטית ובסוף נוצרה שיחה, פחות או יותר...

כשהגעתי לעיירה דאנבה, כ-60 ק"מ מטאגונג, חיפשתי מקום ללון בו, אך איש לא הבין מה רצוני. אפילו תנועות הידיים הברורות, כשעשיתי הצגה של איש ישן, לא הועילו. לפתע ראיתי זוג סיני עם תרמיל מסעות על הגב. פניתי אליהם באנגלית ושאלתי על מקום ללון. הם הובילו אותי ל"מלון" (אם ניתן לכנותו כך) שבו התמקמו, וארגנו עבורי את כל הסידורים עם פקידת הקבלה. הם סיפרו שבאחד הכפרים באזור מתקיים פסטיבל ריקודים. שוב נפלה לידי מתנה לא מתוכננת: גם אדם שדובר אנגלית רהוטה וגם פסטיבל שלא ידעתי עליו. החלטנו לקחת מונית ולחלוק בהוצאה. הנסיעה במונית הייתה ארוכה ומתישה. עברנו בין כפרים יפהפיים בדרכי עפר כבושות ומתפתלות במקביל לנהר שזרם במורד ההרים במלוא עצמתו. הבתים הטיבטים התנשאו בהוד ובהדר לאורך הדרך, עמוסים בשייחים צהובים של קלחי תירס שנפרסו לייבוש. לבסוף הגענו לכפר קטן, שבמגרש הכדורסל שלו חוללו כמה עשרות נשים וגברים לבושים בבגדים מסורתיים. הם רקדו ריקודי עם טיבטיים